

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Annettu Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 1998

Päätös nro 38/98

Asia Kirjallista varoitusta koskeva oikaisuvaatimus

Päätös, johon haetaan oikaisua

Turun yliopiston 7.1.1998 tekemä päätös, jolla A:lle on annettu kirjallinen varoitus.

Oikaisuvaatimus

A on vaatinut päätöksen kumoamista.

Asian käsittely

Turun yliopisto on antanut asiasta vastineen ja A sen jälkeen vastaselityksensä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Turun yliopiston rehtori on 7.1.1998 tekemällään päätöksellä antanut yliopiston kielikeskuksen lehtori A:lle kirjallisen varoituksen, koska A on kieltäytynyt ja jatkuvasti kieltäytyy noudattamasta yksikön johtajan A:lle antamia ohjeita ja määräyksiä ja siten rikkonut virkavelvollisuuksiaan.

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjoh- to- ja valvontamääräyksiä. Saman lain 24 §:n mukaan virkamiehelle, joka toi- mii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Selvitys tapahtumista

Kirjallista varoitusta koskevan päätöksen mukaan yliopiston kielikeskuksen johtaja oli 29.5.1997 päivätyllä kirjeellä antanut kielikeskuksen lehtoreille työnjohto- ja valvontamääräyksen (virkakäskyn), jossa hän velvoitti lehtorit tarkistamaan seuraavan lukuvuoden ohjelmansa ja järjestämään opetus- ym. tehtävänsä siten, että jokainen lehtori on työpaikalla vähintään kolmena päivänä viikossa. Kun johtajan ohjeella ei ollut tarkoitettua vaikutusta, hän lähetti A:lle 2.9.1997 uuden kirjeen, jossa hän toivoi ilmoitusta siitä, miten A on tarkistanut virkaan kuuluvat opetus- ym. tehtävät siten, että mainittu ohje työpaikalla olostoteutuu A:n kohdalla. Edelleen päätöksessä on todettu, että henkilökunnan yhteiskokouksessa 10.9.1997 A oli ilmoittanut, että kielikeskuksen johtajalla ei ole oikeutta antaa tällaisia määräyksiä työpaikalla olostoteutua ja että myöskään uusi valmisteilla oleva yliopistolakiin perustuva johtosääntö ei tule sisältämään määräyksiä lehtorien velvollisuudesta olla virkapaikalla. Päätöksen mukaan asiassa on lisäksi järjestetty neuvottelu 12.11.1997, jossa käsiteltiin lehtorien oikeuksia ja velvollisuuksia sekä niistä syntyneitä tulkintaerimielisyyksiä. Neuvottelussa toistettiin ja esitettiin virkakäsky uudelleen ja vedottiin sen noudattamisen puolesta. Tämäkään ei päätöksen mukaan johtanut työnantajan vaatimaan tulokseen.

Kielikeskuksen johtajan 29.5.1997 antamassa lehtorien opetusvelvollisuutta ja muita tehtäviä koskevassa kirjeessä oli todettu muun ohella, että osa laitoksen lehtoreista on katsonut voivansa suorittaa lehtorille kuuluvista opetus- ym. tehtävistä antamalla opetuksen ja olemalla työpaikalla lukukausien aikana vain kahtena päivänä viikossa. Kielikeskuksen johtaja ei ole voinut pitää tällaista järjestelyä hyvänä ja hyväksyttävänä. Tämän vuoksi hän on velvoittanut lehtorit tarkistamaan ensi lukuvuoden ohjelmansa ja järjestämään opetus- ym. tehtävänsä siten, että jokainen lehtori on työpaikalla vähintään kolmena päivänä viikossa. Järjestelyllä on tähdätty siihen, että kaikille lehtoreille luodaan mahdollisimman tasapuoliset edellytykset selviytyä kunnolla tehtävistään ja että opiskelijat ja laitoksen toiminta eivät joudu kärsimään liian tiukaksi ja epätarkoituksenmukaiseksi suunnitellusta ohjelmasta. Edelleen tavoitteena on ollut, että kaikille lehtoreille tarjoutuisi näin riittävät mahdollisuudet osallistua laitoksen kehittämistoimintaan, että näin vältettäisiin väärinkäsityksiä ja katkoksia tiedonkulussa ja että kaikki lehtorit tuntisivat vastuun ja velvollisuuksien jatkuvan laitoksen opettajien kesken mahdollisimman tasapuolisesti.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

A on oikaisuvaatimuksessaan lausunut, että virkaehtosopimuksen mukaan hänen opetusvelvollisuutensa on 448 tuntia lukuvuodessa. Missään ei ole säännelty tai sovittu, että opetustunnit olisi sijoitettava tarkemmin määritellyllä tavalla. Tästä on tehtävä johtopäätös, ettei kielikeskus voi määrätä toimivaltansa puitteissa, miten lehtori opetustehtävänsä ajoittaa. Kielikeskus ei voi antaa yleistä määräystä siitä, että lehtorien olisi oltava hoitamassa opetustuntejaan kalenteriviikon kielikeskuksen määrääminä päivinä. Sen vuoksi kielikeskus ei voi antaa sen enempää määräystä hoitaa opetustunteja viitenä päivänä kalenteriviikossa kuin kahtena päivänä kalenteriviikossa. Aivan samalla tavalla kielikeskuksen johtajan määräys jakaa opetustunnit kolmelle päivälle on säännöksiin, määräyksiin ja virkaehtosopimukseen perustumaton.

Kielikeskuksen johtajalla ei ole oikeutta virkakäskyllä velvoittaa A:ta sijoittamaan opetustaan tiettyihin päiviin ja aikoihin sillä perusteella, että johtajan mielestä ei ole oikein, että A opettaa vain kahtena päivänä viikossa. Jos työnjohto-oikeuteen luettaisiin laitoksen johtajalle oikeus määrittellä vapaasti lehtorin työajat, hänelle samalla luovutettaisiin oikeus tulkita vapaasti virkaehtosopimusta ja soveltaa haluamiaan työaikamääräyksiä. Virkaehtosopimuksessa on määrittelemällä opetusvelvollisuus sovittu myös työhönsidonnaisuusajasta. Virkaehtosopimuksen lisäksi lehtoriin ei sovelleta muita työaikaa koskevia määräyksiä. Tämän vuoksi kielikeskuksen johtajalla ei ole toimivaltaa ryhtyä soveltamaan mielivaltaisesti jotakin työaikajärjestelmää oman harkintansa mukaisesti. Määräys rikkoo lisäksi virkamiesten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta. Yleinen käytäntö on, että lehtoreiden opetus ajoittuu kalenteriviikolle vaihtelevasti. Eräiden erimielisyyksien takia kielikeskuksen johtaja on nähnyt A:n tapauksessa tilaisuuden ruveta vaatimaan häneltä aikaisemmin hyväksytyyn ja asianmukaiseksi todetun opetuksen järjestämisestä.

Oikeudellista arviointia

Kirjallinen varoitus on hallintopäätös, jolla kohdistetaan moite virkavelvollisuuksien rikkomiseen ja kiinnitetään vastaisen varalle virkamiehen huomio tämän toiminnan moitittavuuteen.

Kielikeskuksen johtaja on antanut 29.5.1997 kielikeskuksen lehtoreille tarkoitetun virkakäskynä pidettävän työnjohdollisen määräyksen, jonka nojalla lehtoreiden on tullut järjestää tehtävänsä siten, että he ovat työpaikalla vähintään kolmena päivänä viikossa. Kielikeskuksen lehtorien työpaikallaolosta ja työajasta ei ole erikseen annettu säännöksiä eikä sitä ole myöskään sovittu virkaehtosopimuksin. Sanotulla määräyksellä ei ole puututtu lehtoreille kuuluvaan opetustehtävien hoitoon eikä sillä ole myöskään muutettu lehtorien tehtäviä. Johtajalla on ollut asiallisia syitä ja oikeus antaa tällainen työnjohdollinen määräys. Johtajan määräystä ei voida pitää sillä tavoin ilmeisen lainvastaisena, että A on voinut virkamiehenä kieltäytyä noudattamasta määräystä. A on jättänyt kyseisen kielikeskuksen johtajan määräyksen noudattamatta, vaikka hänellä ei ole siihen ollut laillista oikeutta. Tällöin A on rikkonut hänelle kuuluvan virkavelvollisuuden. Kirjallisen varoituksen antamiseen A:lle on siten ollut laillinen peruste.

Päätös

Oikaisuvaatimus hylätään.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 § 1 momentti ja 24 §.

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Sahi, jäsenet Kairinen ja Äijälä sekä varajäsenet Hyvönen ja Vehkamäki, ja vähemmistön jäsenet Salo ja Sipiläinen sekä varajäsen Kauppala. Asian esittelijä Janne Aer.

Jäsenten Salo ja Sipiläinen sekä varajäsen Kauppalan äänestyslausema:

Kirjallinen varoitus on hallintopäätös, jolla kohdistetaan moite virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä. Kielikeskuksen johtaja on antanut 29.5.1997 kielikeskuksen lehtoreille tarkoitetun virkakäskynä pidettävän määräyksen, jonka mukaan lehtoreiden olisi tullut järjestää tehtävänsä siten, että he ovat työpaikalla vähintään kolmena päivänä viikossa.

Kielikeskuksen lehtorien työaikaa ei ole säännöstelty muulla tavoin kuin vuotuisena opetusvelvollisuutena. Kielikeskuksen puolelta ei asiassa ole väitettykään, että johtajalla olisi säännöksiin tai määräyksiin perustuva toimivalta päättää opetusvelvollisuuden sisältävien opetustuntien yksityiskohtaisesta sijoittelusta, vaan ratkaisuvallta on kullakin lehtorilla. Lehtorin virkavelvollisuuksiin kuuluu huolehtia opetuksesta ja myös muista tehtävistään. Koska lehtorilla ei ole säännöksiin tai määräyksiin perustuvaa säännöllistä työaikaa, ei lehtorin virkavelvollisuuksiin kuitenkaan kuulu olla tiettyinä lukumääräisesti määrättyinä päivinä työpaikalla. Sellainen asia, joka ei kuulu virkamiehen virkavelvollisuuksiin, ei kuulu työnjohtovallan piiriin, eikä siitä voida siten myöskään antaa virkamiestä velvoittavaa virkakäskyä.

Koska kielikeskuksen johtajan määräys on ollut säännöksiin ja määräyksiin perustumaton ja koskenut seikkaa, joka ei kuulu lehtorin virkavelvollisuuksiin, on A voinut virkamiehenä jättää määräyksen noudattamatta. Näin menetelmällä ei A ole toiminut vastoin virkavelvollisuuksiaan eikä laiminlyönyt niitä, joten hyväksymme oikaisuvaatimuksen.